

den...

37 Een citaat uit een brief van de prins aan het stadsbestuur van Haarlem dat door Van Hulzen (A. van Hulzen, *De grote geus en het falende driemanschap*, 117) geciteerd wordt, doet in dit licht merkwaardig aan. De brief is geschreven op 3 april 1567, dus na de val van Valenciennes. De prins typeert de inwoners van de stad als mensen, die “huere natuurlycken ende geboren prince wederspannigh ende ongehoorsaem geweest” zijn. Hij gaf de opdracht om God te danken voor “der voors. victorie”, vooral omdat de stad “ter obediencie van de heilige kercke ende van zijne voorsz. Mat. wederomme” zonder bloedstorten is teruggebracht. Deze eigenaardige brief staat haaks op de werkelijke gevoelens en de handelwijze van de prins. Zoals in de voorzomer van 1566 wil de prins naar buiten toe zoveel mogelijk de schijn ophouden dat hij een loyaal onderdaan van de koning is. Onzekerheid over een mogelijk verzet en angst voor represailles hebben hierbij een rol gespeeld. Dat de prins in werkelijkheid een heel andere koers voer dan de aangehaalde brief suggereert en dat hij van bange voorgevoelens vervuld en daardoor geagiteerd was, blijkt uit een ander citaat dat Van Hulzen eveneens geeft. Van Hulzen schrijft: “Een Antwerps schrijver en tijdgenoot vertelde dat Egmond de prins vroeg waarom hij de calvinisten, die hem in Antwerpen nog wel voor een verrader hadden uitgemaakt, niet gestraft had. De prins zou toen geantwoord hebben: “Sy hebben my verrader geheeten, en wat syn wy beter? Ende we wouden het contract niet houden en wy

---

hebben 't saemen ons so sterck verbonden, om de waerheyt voer te staen en de inquisitie te keeren, en wy doen niet door U beletsel o Egmont, en 't sal ou over den hals comen." Van Hulzen laat erop volgen: "De prins weigerde de eed af te leggen. Het onderhoud te Willebroek was het laatste onderhoud dat de prins met Egmond had.

... Het der Driing sich des handele ...